

Minnisblað til ráðherra

Dags. 9. apríl 2018

Tillögur frá starfshópi um tannheilsu elli- og örorkulífeyrisþega

Starfshópur

Pórunn Pálína Jónsdóttir og Helga Ágústsdóttir frá velferðarráðuneyti,
Elín Sigurgeirsdóttir og Magnús Björnsson frá Tannlæknafélagi Íslands (TFÍ),
Hólmfríður Guðmundsdóttir frá Embætti landlæknis (EL),
Vilhjálmur Hjálmarsson frá Öryrkjabandalagi Íslands (ÖBÍ) og
Pórunn H. Sveinbjörnsdóttir frá Landssambandi eldri borgara (LEB).

Verkefni

Úr skipunarbréfi hópsins: „Verkefni hópsins er gerð tillagna um hvernig megi tryggja að fjárframlög vegna kostnaðar aldraðra og öryrkja vegna tannheilsu nýtist sem best, svo þörfum þessa hópa fyrir tannlæknaþjónustu verði sinnt sem best. Stefnt er að því að hópurinn skili tillöguskýrslu til ráðherra 1. apríl 2018.“

Eftirfarandi eru tillögur hópsins:

Forgangsröðun

1. Veita skjólstæðingum greiðsluþátttöku eins og tilgreint er í reglugerð um kostnaðarþátttöku Sjúkratrygginga Íslands í tannlæknaþjónustu (6.gr., rg. 451/2013)¹ og semja við tannlækna.
2. Leiðrétta aðgerðarskrá Sjúkratrygginga Íslands vegna tannlækninga og uppfæra hana til nútímans.
3. Veita þeim þjónustu sem búa heima, á hjúkrunarheimilum og sambýlum.

Framkvæmd

Greiðsluþátttaka í tannlæknaþjónustu

- a. Sjúkratryggingum Íslands verði veitt umboð til að semja við tannlækna um gjaldskrá fyrir tannlækningar elli- og örorkulífeyrisþega.
- b. Líta má til samnings um tannlækningar barna (BASA) og að auki bæta við aðgerðaliðum sem eiga við um tannlækningar fullorðinna.
- c. Gera má ráð fyrir að myndast hafi einhver kúfur sem vinna þarf niður til að koma tannheilsumálum þessa hóps í viðunandi horf. Meta þarf hvort áætluð fjárframlög séu nægjanleg til að mæta þessari uppsöfnuðu þörf.
- d. Leggja þarf áherslu á forvarnir, sem til lengri tíma litið munu lækka kostnað hins opinbera og um leið auka lífsgæði einstaklinganna til muna. Stefnt skal að því að þessir hópar geti komið reglulega í eftirlit sér að kostnaðarlausu.
- e. Gera þarf ráð fyrir aukinni meðferðarþörf vegna hækkandi meðalaldurs. Stækkandi hópur aldraðra Íslendinga heldur eigin tönnum. Hafa þarf í huga að örorku- og ellilífeyrisþegum hefur fjölgað verulega á síðustu tuttugu árum.
- f. Skjólstæðingum standi til boða að nota endurgreiðslu sem annars fæst fyrir laus tanngervi, með eða án tannplanta, sem styrk upp í föst tanngervi og/eða tannplanta. Gera þarf ráð fyrir fleiri meðferðarmöguleikum en eru í núgildandi aðgerðaskrá.

- g. Hækka þarf framlög til fastra tanngerva sbr. 3. gr. gjaldskrár SÍ nr. 305/2014² og lengja þarf viðmiðunartímabilið.
- h. Fjárhæðir í gjaldskrá skulu breytast tvisvar á ári líkt og í gjaldskrá fyrir tannlækningar barna.
- i. Fari svo að samningar náist ekki milli SÍ og TFÍ er lagt til að setja forgang á þá skjólstæðinga sem verst eru staddir.

Að auki leggur hópurinn til eftirfarandi varðandi þjónustu hjúkrunarheimila, heimahjúkrunar, heimaþjónustu og sambýla.

Til þessara verkefna þyrfti sérstaka fjárveitingu:

- j. Bæta þarf daglega umhirðu munns og tanna.
- k. Hópurinn leggur áherslu á að rekstraraðilar þjónustu eru ábyrgir fyrir framkvæmd munnhirðu skjólstæðinga og reglulegu tanneftirliti. Kostnað við daglega munnhirðu (áhöld/efni/mönnun) auk ferðakostnaðar vegna ferða til tannlækna þarf að reikna inn í daggjöldin.
- l. Lagt er til að rekstraraðilar fái tannlækni til að meta tann- og munnheilsu einstaklings sem er að fara inn á hjúkrunarheimili, veita nauðsynlega meðferð og skipuleggja daglega munnhirðu hvers einstaklings.
- m. Lagt er til að rekstraraðilar fylgi fyrirmælum Embættis landlæknis um gæðaviðmið tannheilsu í RAI gæðavísunum hjúkrunarheimila og heimaþjónustu. Æskilegt er að sama muni eiga við um heimahjúkrun og sambýli.
- n. Efla þarf menntun faglærðs og ófaglærðs starfsfólks sem vinnur á hjúkrunarheimilum, við heimahjúkrun, heimaþjónustu og á sambýlum hvað varðar munnheilsu og munnhirðu. Lagt er til að velferðarráðuneytið kalli eftir upplýsingum um hvernig þeirri menntun er háttað og leggi til úrbætur.
- o. Æskilegt væri að rekstraraðilar hafi á sínum vegum tannfræðinga eða starfsfólk með sambærilega menntun til að leiða og sinna tannheilsumálum. TFÍ og EL leggja til að ný stétt „tannliða“ verði menntuð með því að brúa menntun sjúkraliða og tanntækna. Þessi nýja heilbrigðisstétt hefði það verkefni að fylgja eftir skipulagi því er tannlæknir leggur upp með og framkvæma daglega munnhirðu.
- p. Hópurinn leggur til að nám fyrir tannfræðinga að norrænni fyrirmynd verði tekið upp á Íslandi.
- q. Lagt er til að sett verði á fót sérútbúin tannlæknastofa á vegum hins opinbera þar sem færnikertir einstaklingar geta sótt sína tannlæknaþjónustu. Þar verði sérhæfður búnaður og sérhæft starfsfólk. Slík þjónusta gæti til dæmis rúmast innan LSH eða tengst öðrum heilbrigðisstofnunum.

Reykjavík, 9. apríl 2018

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilvísanir:

1) 6.gr. reglugerðar nr. 451/2013 um þátttöku sjúkratrygginga í kostnaði sjúkratryggðra við tannlækningar:

Endurgreiðsla kostnaðar vegna þjónustu tannlækna sem ekki hefur verið samið um skv. IV. kafla laga um sjúkratryggingar, nr. 112/2008.

Greiðslur til sjúkratryggðra samkvæmt þessum kafla skulu vera það hlutfall af gjaldskrá Sjúkratrygginga Íslands sem hér segir:

1. 100%: Vegna öryrkja og aldraðra sem eru langsjúkir og dveljast á sjúkrahúsum, hjúkrunarheimilum eða hjúkrunarrýmum á öldrunarstofnunum, sbr. þó 8. gr. Jafnframt vegna þeirra barna sem falla undir 1.–3. flokk reglugerðar um fjárhagslega aðstoð við framfærendur fatlaðra og langveikra barna, nr. 504/1997. Auk þeirra vegna andlega þroska-hamlaðra einstaklinga 18 ára og eldri, þó með þeim fyrirvara að áður en til fyrstu endurgreiðslu kemur þarf að sækja sérstaklega um hana.
2. 75%: Vegna barna og unglunga, yngri en 18 ára. Þó skal greiða 100% kostnaðar vegna einnar skoðunar á ári samkvæmt gjaldskrá Sjúkratrygginga Íslands. Ákvæði þetta tekur einungis til barna sem vegna aldurs falla ekki undir samning Sjúkratrygginga Íslands og tannlækna, um tannlækningar barna.
3. 75%: Vegna öryrkja og aldraðra, sbr. þó 8. gr.
4. Sama rétt og aldraðir eiga þeir 60–66 ára sem njóta óskerts ellilífeyris frá Tryggingastofnun ríkisins.

2) 3. gr. gjaldskrár SÍ nr. 305/2014:

Endurgreiðsla Sjúkratrygginga Íslands vegna fastra tanngerva og tannplanta framan við endajaxla, sbr. 3. mgr. 8. gr. reglugerðar um þátttöku sjúkratrygginga í kostnaði við tannlækningar miðast við kostnað allt að kr. 80.000 á hverju tólf mánaða tímabili, enda hafi meðferðin farið fram á sama tímabili. Þannig er endurgreiðsla vegna einstaklings sem ekki fær tekjutryggingu, sbr. 4. tölul. 6. gr. reglugerðarinnar, allt að kr. 40.000, vegna einstaklings sem fær tekjutryggingu, sbr. 3. tölul. 6. gr., allt að kr. 60.000 og vegna einstaklings sem er langsjúkur á sjúkrahúsi, hjúkrunarheimili eða hjúkrunarrými, sbr. 1. tölul. 6. gr., allt að kr. 80.000.

Endurgreiðsla á umtalsverðum tannlækniskostnaði vegna alvarlegra afleiðinga meðfæddra galla, slysa og sjúkdóma, sbr. 13. gr. reglugerðar um þátttöku sjúkratrygginga í kostnaði við tannlækningar, takmarkast við 75% eigin kostnaðar umfram kr. 40.000 á hverju almanaksári.